

упровадження інноваційних методів і форм в організацію навчально-виховної взаємодії політехнічного змісту на основі сучасних інформаційно-комунікативних технологій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про освіту» (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380). Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
2. Сидоренко В. Політехнічна освіта: сучасне бачення проблеми. Трудова підготовка в закладах освіти. 2005. № 2. С. 4–7.

УДК 930(477.53)(092)

*Олександр Єрмоленко
(Полтава, Україна)*

ПЕДАГОГІЧНА ПОСТАТЬ ВАСИЛЯ ЛОБУРЦЯ: СУЧАСНИЙ ПОГЛЯД

Українська система освіти переживає період масштабних і глибинних трансформацій, зумовлених новітніми тенденціями у розвитку суспільства. Демократичні процеси потребують формування сучасної освітньої системи, що ґрунтується на національно-культурних традиціях з урахуванням досягнень вітчизняної педагогіки. З огляду на це історико-педагогічні дослідження відіграють дедалі вагомішу роль у процесі її розвитку. Вивчення спадщини педагогів минулого є важливим і закономірним, оскільки аналіз педагогічних поглядів персоналій дає змогу осмислити загальну динаміку історико-педагогічного процесу в Україні як цілісного багатогранного явища.

Для відтворення багатогранного явища формування та розвитку національної системи освіти України особливого значення набуває вивчення науково-практичного доробку та громадсько-просвітницької діяльності педагогів ХХ століття, які зробили вагомий внесок у творення концептуальних основ національної системи освіти та виховання,

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*

оберігали й розвивали українську культуру та науку.

Звернення до надбань минулого, до історії становлення української педагогічної науки є традиційним і новаторським водночас, оскільки розширює коло уявлень про перебіг вітчизняного історико-педагогічного процесу, поглиблює його сприйняття, відкриває нові перспективи для наукового дискурсу.

На сучасному етапі розвитку науки з'явилася низка вагомих наукових праць у сфері методології історико-педагогічних досліджень (О. Адаменко, Л. Березівська, М. Богуславський, Л. Ваховський, Л. Вовк, Н. Гупан, Н. Дічек, С. Золотухіна, В. Курило, Н. Побірченко, О. Сухомлинська та інші).

До когорти талановитих педагогів-учених, які розробляли низку актуальних проблем науки та освіти належить доктор історичних наук, професор, заслужений діяч науки і технік України, академік УАІН Василь Єгорович Лобурець (1930–2006).

Важливо підкреслити, що з майже п'яти десятиліть плідної праці, понад сорок років Василь Єгорович пов'язав з одним місцем роботи – Полтавським національним педагогічним університетом імені В.Г. Короленка. У 1953 р. Василь Єгорович закінчив навчання в університеті (із відзнакою), а з 1956 р. вже працював відповідно до розподілу в Полтавському педагогічному інституті (тепер – ПНПУ імені В. Г. Короленка), спочатку на посадах асистента, старшого викладача (1960 р.), доцента (1965), завідувача кафедри історії СРСР і УРСР (1968–1971 рр.). Захистивши в 1963 р. кандидатську дисертацію в Харківському державному університеті, що була присвячена історії робітничого класу України в 1921–1925 рр., В. Лобурець продовжив наукову діяльність. Так, в 1971 р. з метою написання докторської дисертації він перейшов на 2 роки на посаду старшого наукового співробітника. Після завершення

дослідження Василь Єгорович знов працював доцентом кафедри історії СРСР і УРСР. З 1981 по 1996 рр. – проректор з наукової роботи, 1990 р. – завідувач кафедри СРСР, 1991 р. – завідувач кафедри історії східного слов'янства, 1993 р. – завідувач кафедри історії України, 1997 р. – завідувач кафедри всесвітньої історії.

Пізніше, починаючи з 1981 року В. Лобурець працював проректором з наукової роботи в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка і був безпосереднім організатором наукових досліджень, які в той час активно здійснювалися в стінах цього закладу вищої освіти. Так, Василь Єгорович був залучений до розробки низки інноваційних освітніх проєктів, зокрема експериментальної програми «Учитель: школа – педвуз – школа» (1985 р.); обласної комплексної програми «Національне виховання: регіональний аспект» на період до 2000 року (1995 р.). На посаді проректора з наукової роботи яскраво виявився його талант організатора науки. Упродовж 1981–1985 рр. інститут проводив Республіканську олімпіаду «Студент і науково-технічний прогрес» з педагогіки, а у 1986–1990 рр. – Всесоюзну олімпіаду з педагогіки. У 1991 р. в Полтавському педагогічному було започатковано проведення всеукраїнських студентських олімпіад з української мови і літератури [2, с. 17]. Як правило, Василь Єгорович був головою журі, йому подобалося працювати з талановитою молоддю. Студенти відзначали його об'єктивність і справедливість, про що свідчать їх публікації в тогочасних газетах [3, с. 186].

У 1992 р. за активного сприяння вченого було засновано аспірантуру. Варто зауважити, що за роки існування аспірантури в Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка підготовлено близько 300 кандидатів наук і докторів

філософії. Його студент, нині відомий учений-історик Ю. Волошин згадує свого педагога таким чином: «Професор Василь Єгорович Лобурець, який був тоді проректором з наукової роботи читав спецкурс «Основи наукових досліджень». Коли він викладав його я ще й не мріяв займатись чимсь подібним, але чомусь багато з того, що тоді говорив Василь Єгорович я запам'ятав і згодом використав на практиці. А ще від Василя Єгоровича, ми вперше почули слово «комп'ютер». Буквально перед нашим вступом він відвідав у складі якоїсь делегації з УРСР Канаду. В одному з університетів побачив персональні комп'ютери. Потім 1 вересня, на вступній лекції для першокурсників захоплено про це розповідав. Я пам'ятаю, що нарахував тоді у його виступі 23 згадки цього слова. Очевидно тоді в мені вже підсвідомо зародилася любов до математичних методів та контент-аналізу» [1]. Як бачимо, Василь Єгорович мав глибоке переконання, що наукова діяльність є дієвим засобом навчання й виховання молодого покоління. Це – провідна педагогічна ідея творчості В. Лобурця, яка сьогодні набуває особливої актуальності в умовах якісних змін вищої освіти України.

В. Лобурець був організатором багатьох наукових зібрань всеукраїнського та всесоюзного рівнів. Так, значний інтерес викликали такі полтавські форуми, як Перша республіканська (1980 р.) та Перша всесоюзна (1987 р.) наукові конференції з історичного краєзнавства, а також традиційні Макаренківські конференції, в яких брали участь провідні вітчизняні учені-педагоги та вчителі-практики.

Окрім численних самостійних публікацій він був співавтором, упорядником багатьох енциклопедичних видань, колективних монографій та збірників. Серед них: Полтавський державний педагогічний інститут ім. В. Г. Короленка (нарис історії), 1994; Полтава: Історичний нарис, 1999; Полтавщина: Історичний нарис, 2005. В. Лобурець стояв біля

витоків відродженої в 1990 р. Всеукраїнської спілки краєзнавців, у цьому ж році він очолив Полтавське наукове товариство краєзнавців. Василь Єгорович був активним учасником діяльності Центру по дослідженню історії і культури Полтавської облдержадміністрації та підготовки до видання полтавського тому серії книг «Реабілітовані історією».

Проведене дослідження переконує, що Василь Лобурець належить до когорти тих особистостей, які своїми працями збагатили сучасну педагогічну думку, а своєю діяльністю продемонстрували гідний приклад своїм сучасникам і прийдешнім поколінням. В сучасному історико-педагогічному дискурсі його ім'я заслуговує на глибоку повагу як талановитого вченого, педагога-майстра, мудрого наставника для молодих учених. Наукова спадщина академіка Василя Лобурця є неоціненним джерелом конструктивних ідей у процесі прогресивних змін сучасної освіти і науки України.

ЛІТЕРАТУРА

1. Волошин Ю. Якщо Ви серйозно обрали фах історика, то налаштовуйтеся на важку системну роботу. URL : <https://uamoderna.com/jittepis-istory/voloshyn>.
2. Лобурець В. Є. Полтавський державний педагогічний інститут імені В. Г. Короленка. Полтава, 1994. 25 с.
3. Подих столітньої історії. Полтавський педагогічний університет. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2014. 216 с.
4. Сухомлинська О. В. Історико-педагогічний процес: нові підходи до загальних проблем. К. : АПН, 2003. 68 с.
5. Сухомлинська О. Історико-педагогічний процес в Україні : регіональний вимір. Шлях освіти. 2007. №2. С. 42–49.

*Сніжана Шпортюк
(Полтава, Україна)*

ДИЗАЙН ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У статті розкрито можливості дизайну як засобу творчого

*Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю
«Дизайн-освіта майбутніх фахівців: проблеми та перспективи»*